

vede ved Forhandlingerne i det andet Thing. Jeg skal blot endnu gjentage, at det er meget rigtigt, som den høitagtede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) ytrede, at alt Eligt skal have sin Tid, men denne Lov er efter min Mening ikke heller skreven for en kort Gjennemgangsperiode, mit Dnske er, at Regjeringen og Rigsdagen maatte enes om en Communalvalglov, som man kunde holde sig til, og hvortil man kunde slutte sig ved den videre Ordning af de communale Forhold paa Landet. Man maa altsaa tænke sig Loven anvendt længere frem i Tiden. Det er da ganske vist, at, naar den store Masse, som her omfatter c. 250,000, faaer en Magt og Myndighed, som den ikke tidligere har havt, saa skal der vel Tid til, inden den bliver sig denne Magt ret bevidst og før vil den naturligviis ei bruge den; men det ligger i Forholdenes Natur, at den Tid dog engang kommer. Det er ogsaa vist, at visse religiøse Bevægelser i den senere Tid paa enkelte Steder have taget Overhaand i disse Classer, hvilket ogsaa er en Grund, der taler for at gaae frem med en vis Varsomhed.

Endelig skal jeg bemærke, at den ærede stoffnævnte Rigsdagsmand har antydet det som muligt, jeg kunde næsten sige som rimeligt, at dette Forslag, som nu ligger for, om en Valgretsensus i Communerne, skulde være et foreløbigt Skridt, som antydede en Forandring af Grundlovens Valgmaade til Rigsdagens Thing, og navnlig til Folkethinget; i saa Henseende skal jeg paa det Bestemteste erklære, at dette Udkast's Valgmaade ikke staaer i mindste Sammenhæng dermed (Hør!); det er foreslaaet blot af Hensyn til de communale Forholds særegne Bessaffenhed, og ingenlunde for at antyde eller bane Vej for en Forandring i Grundlovens Valglov.

Lesen: Jeg maa have udtalt mig mindre correct eller ialtfald ikke udtrykt min Mening tydeligt, naar den ærede Indenrigsminister af mine Ord har taget Anledning til den Paastand, at man ikke kunde tale om Erfaring i de Forhold. Jeg skal erkende, at man ikke kan have nogen Erfaring om, hvorledes det vil stille sig, naar de, som han kaldte Besiddelsesløse, bleve valgbara og valgberet-

tigede; det er heller ikke en saadan Erfaring, jeg har paaberaabt mig. Jeg har paaberaabt mig Erfaring i de Forhold, hvori jeg er kjendt; nærmest har jeg min Erfaring fra Lollands og Falsters Stift, og der har jeg sagt, at, selv om de — jeg vil ikke sige „Besiddelsesløse“, thi dette Udtryk passer ikke — saa de, til hvilke jeg vilde have Valgretten og Valgbarheden udvidet, fik den, saa vilde det ikke have stor Betydning, ialfald ingen Fare medføre, eftersom vore Communalforhold meest ere Pengeforhold, og det, de hidtil bidrage, ikke er Meget. De vilde ikke godt kunne frigjøre sig for nogen synderlig Deel deraf, selv om de vare valgbara og valgberettede. Det er med Hensyn hertil, jeg har paaberaabt mig Erfaring, og ikke med Hensyn til Noget, som endnu ikke eksisterer. Men jeg beklager, at vore Communalforhold ere saaledes, at det for ikke længe siden har været umuligt at indhente Erfaring i videre Udstrækning end hidtil.

H. Sage: De Betænkkeligheder, der ere fremsatte mod nærværende Lovforslag, synes mig vinde derved endeel Styrke, at det vistnok vil være meget vanskeligt at holde Spørgsmaalet om Valgloven ude, naar en Communallov senere bliver forelagt; navnlig troer jeg, at det vil være vanskeligt, da man ikke i denne Lov har taget Hensyn til Kjøbstæderne, at holde Spørgsmaalet ude om Landcommunalvalgene, dersom Kjøbstædernes Valglov skulde blive væsentligt forskjellig fra den i dette Lovforslag for Landcommunerne foreslaaede. Naar jeg imidlertid troer i det Væsentlige at kunne gaae ind paa nærværende Forslag, saa ligger det deri, at jeg antager det nødvendigt, at der er en væsentlig Forskiel paa Valgloven for Communen og Valgloven for Staten. Dette blev udtalt af flere af de Talere, som ellers paa det Bestemteste paa den grundlovgivende Rigsdag udtalte sig for det gjennemførte Valgprincip i Staten. Jeg troer ogsaa, at det er meget vanskeligt at stille Valgvæsenet i Kommunen og Staten lige. Naar man behandler en Sag for Statens Bedkommende, saa afgjøre jo Folkethinget og Landsthinget; i Kommunen har man i Reglen kun en enkelt Forsamling til Sagens Afgjørelse, kjøndt en Deel gaae til de høiere Communaltraad. I Staten skal altsaa